Hodnocení bakalářské práce Heleny Muchové Dvě „tváře“ jednoho tématu (Kladivo na čarodějnice – román a film, pokus o komparaci)

Práci si autorka kompozičně rozvrhla velmi dobře: uvádí ji výstižným, byť stručným historickým exkursem – seznámením s jedním z nejtragičtějších středověkých způsobů, jak se zbavit nepříjemných a nepohodlných, jak exemplárně a veřejně potrestat nežádoucí nebo jak přijít k majetku atd., a to pod záštitou oficialitou požehnaného spisu Malleus Maleficarum.

Poté jsou představeny oba artefakty, verbální, tj. Kaplického román z r. 1963, s analýzou několika kapitol, jež jsou konfrontovány s odpovídajícími pasážemi z Vávrova filmového, tj. audiovizuálního „překladu“ literární předlohy, k němu došlo rozjitřeného roku devětašedesátého.

V pasáži následující, centrální, jsou analyzovány některé ze strukturních dominant či komunikačních kódů, jimiž kniha nebo film k divákovi promlouvají (postavy, prostředí, hudba, kostýmy, případně kvalita filmového materiálu), a následují miniprofily věnované některým z tvůrců filmové adaptace (O. Vávra, E. Krumbachová, J. Srnka).

V závěrečné kapitolce je aspoň dílčí pozornost věnována kontextům – kulturně politickému, literárnímu i filmovému.

Při hodnocení práce předně nutno vzít v úvahu, že se rodila v podmínkách „omezených možností“, jejich vinou proběhlo pouze několik „dálkových“ verbálních či korespondenčních konzultací, takto omezené možnosti komunikace nezůstaly bez vlivu na výslednou podobu práce. Jistě, Václav Kaplický nepatřil k favoritním objektům literární historie, snad i proto, že hnisavé konflikty jeho prózy nevyhojil žádný režim, informací o něm není mnoho, nicméně i tak možno hovořit spíše o konfrontaci nežli o komparaci, i proto z pasáží o kontextu (zejména literárním) zazní školský jazyk autorů příslušných textů v akademických Dějinách (ed. P. Janoušek), zřejmě jediného zdroje literárně historického (?), jakkoliv v seznamu literatury lze nalézt dosti respektu hodných autorů i úctyhodných zdrojů informací k tématům „pobočným“, což – upřesňuji! – autorce nepřičítám k negativům, toliko konstatuji, že

některé pasáže takto náročného tématu by zcela jistě za poněkud jiných okolností rovněž mohly „vyjít“ poněkud jinak.

Přejděme k pozitivům práce – řadím mezi ně kromě precizní vstupní historizující pasáže a konfrontací zvolených kapitol především autorčin výstižný, hutný a přemýšlivý způsob výstavby textu, snad paradoxně zmíněný nedostatek kontaktů či omezený přístup ke zdrojům informací stavěl před autorku otazníky, na něž odpověď musela najít sama! A k pozitivům musím s potěšením přiřadit i kapitolku věnovanou Ester Krumbachové, „šedé eminenci“ nejen kinematografie, jejíž vliv i jeho stopy lze nalézt poměrně hluboko v české kultuře, a nejen v tomto desetiletí,

Mé poznámky – poněkud osobní – pouze dvě: překvapení autorky nad filmovým výkonem p. Josefa Kemra mohu vnímat také coby stigma či cejch její generace, zvláště srovnává-li jej s jeho hereckými vystoupeními v lehkých komediích *Na samotě u lesa* či *S čerty nejsou žerty* atd., zřejmě jí unikl Josef Kemr, blízký „jiným generacím“ mimo jiné coby jedinečný a fascinující Kozlík ve Vláčilově *Marketě Lazarové.* A k „soužití“ s J. Němcovou – není podstatné, kdy k jejich „setkání“ došlo, má poznámka směřovala spíše k dispozicím pana režiséra.

Snad ještě jedno poněkud hořké pousmání: skutečně se autorka domnívá, že se jméno Václava Řezáče *„dnešní mladé generaci (…) vybaví asi nejčastěji ve spojení s úžasným psychologickým románem Černé světlo“* (s. 34)? Ach, kéž by!

Práce je napsána velmi kultivovaně, de facto bez – často žel obvyklých – nedostatků v interpunkci či stylistice, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat jako výbornou až velmi dobrou.

V Plzni 24. 5. 2021 Jiří Staněk

Souhlasí s originálem

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury